

Cartografie in de Cultuurbibliotheek

Een beetje geschiedenis

Het is niet verwonderlijk dat de Cultuurbibliotheek een mooie collectie cartografie bezit. Haar stichter, kanunnik Robrecht Stock (1904-2000), had veel belangstelling voor cartografie. Hij schonk zijn atlassen aan de bibliotheek. Om er tien prestigieuze te noemen:

1. ORTELIUS, Abraham, *Theatre oft toonneel des aertbodems*, Antwerpen, 1571. (CB 2006/3842).
2. GUICCIARDINI, Ludovicus, *Descrittione di tutti in Paesi Bassi*, Antwerpen, 1581. (CB 2009/2177).
3. MERCATOR, Gerardus, *Galliae tabulae geographicae*, Duisburg, 1585. (CB 2011/1950).
4. BLAEU, *Novus atlas 1. Duitsland en Nederland*, Amsterdam, 1649. (CB 2013/2711).
5. 2. Frankrijk, Spanje, Afrika, Azië, Amerika, 1647. (CB2013/1359).
6. 3. Italië, Griekenland, 1647. (CB 2013/1360).
7. 4. Engeland, 1645. (CB 2013/1361).
8. 5. Ierland, Schotland, 1654. (CB 2013/1362).
9. 6. *Novus atlas Sinensis a Martino Martinio*, 1655. (CB 2013/1363).
10. VAN KEULEN, *De groote nieuwe vermeerderde zee-atlas ofte water-werelt*, Amsterdam, 1683. (CB 2011/2013).

Als Vlaams nationalist vond R. Stock het belangrijk ons patrimonium te bewaren en te valoriseren. Daarom verzamelde hij **cartografie van de Nederlanden**. Als studax was hij geïnteresseerd in geschiedenis en het moet dus ook niet verwonderen dat de **geschiedenis van de cartografie** hem boeide. Dat werden dan ook de kernen waarrond de collectie van de bibliotheek groeide.

Een belangrijke aanwinst was de aankoop van de **verzameling Jozef Bossu** in 2002. Bossu had in 1982, *Vlaanderen in oude kaarten*, uitgegeven bij Lannoo (CB 2005/2178). Om dat werk te kunnen uitvoeren had hij kaarten over Vlaanderen verzameld. Directeur Koen Seynaeve en ikzelf onderhandelden en konden de 360 kaarten en prenten aankopen voor de bibliotheek. De kaarten waren in passe-partouts gekleefd en rechtstaand bewaard in zeven houten kisten. Dank zij de actie **Boekensteun** werden door crowdfunding onder de slogan "Hou Vlaanderen op de kaart", alle kaarten in zuurvrije mappen en metalen legkasten op een verantwoorde manier opgeborgen in een beveiligde ruimte die we ter ere van onze stichter het Robertianum hebben gedoopt. (zie: http://www.cultuurbibliotheek.be/projecten/adopt_a_book/adopt_a_book.php)

Een bruikbare collectie

Om de kaarten gemakkelijk te kunnen opzoeken in onze catalogus schreven we een speciale handleiding over de gebruikte **trefwoorden**. Zie:

http://www.cultuurbibliotheek.be/publicaties/cartografie/hulp_trefwoorden.php

Naast deze **originale kaarten en atlassen** beschikt de bibliotheek natuurlijk ook over de nodige **referentiewerken**. Die zijn in open rek te consulteren in de leeszaal van de bibliotheek op de mezzanine.

Een speciale vermelding verdient *Koeman's Atlantes Neerlandici. New edition* waarvan tussen 1997 en 2012, 9 volumes verschenen. Het is een wonderbaarlijk werk. Elke kaart, wordt er genummerd en beschreven in alle bekende atlassen.

- I. Werken van Mercator, Hondius, Janssonius.
- II. Blaeu
- III. A & B: Ortelius, De Jode, atlassen van de XVII Provinciën
- IV. A1 & A2: van der Aa
- V. 1. Stedenatlassen: Braun en Hogenberg, Janssonius, Blaeu, De Wit, Mortier...
2-1 en 2-2. Stadsplannen en prenten in stedenatlassen.

De Cultuurbibliotheek is een erfgoedbibliotheek en ook een bibliotheek voor het onderwijs. Daarom is het zinvol dat ze **facsimile's** aanschafft. Die kunnen al eens in handen van scholieren of studenten gegeven worden. Sommige uitgaven zijn verbazend mooi uitgegeven. De vermelding 'facsimile' wordt in de catalogus duidelijk vermeld.

Als voorbeeld: De Franse editie van de Atlas Maior (1663), 12 delen uitgegeven in 1967 (CB 2011/3867).

Elk jaar wordt er minstens één **lezing over cartografie** georganiseerd. Die wordt steevast ondersteund door een **tentoonstelling** over het behandelde onderwerp.

In **e-publicaties** op onze webstek kan men de tekst van sommige lezingen terugvinden, naast artikels over werken uit de bibliotheek. Zie: <http://www.cultuurbibliotheek.be/publicaties/cartografie>

Walter de Smaele

Dec. 2015